Nelleke IJssennagger-van der Pluijm van de Fryske Akademy

Het enige expertisecentrum voor de Friese taal en cultuur

De Fryske Akademy: veel mensen kennen de naam, maar weten niet wat de Fryske Akademy doet. Daar wil directeur-bestuurder dr. Nelleke IJssennagger-van der Pluijm verandering in brengen. Haar ambitie? “Over tien jaar vraagt niemand zich meer af wat we doen en waarom dat belangrijk is. Niet alleen in Friesland, maar in de hele internationale wetenschappelijke wereld.”

Bestuderen en borgen van de Friese zaak

De Fryske Akademy werd in 1938 opgericht omdat er behoefte was aan een academische structuur in Friesland. Het moest een plek zijn waar de Friese zaak bestudeerd en geborgd werd. Een werkgemeenschap waar de maatschappij toegang had tot wetenschap en onderzoekers aan verbonden waren, met onderzoek op hoog niveau. Na 86 jaar is die missie niet veranderd, stelt Nelleke: “De Fryske Akademy heeft twee pijlers. We zijn in de eerste plaats een wetenschappelijk onderzoeksinstituut en het enige academische instituut voor de bestudering van de Friese taal, cultuur, geschiedenis en erfgoed. Er is geen enkel andere plek waar de specialisatie in dit vakgebied zo gebundeld is. We zijn het hart van de academische frisistiek. Daarnaast zorgen we voor borging in de Friese maatschappij. We maken bijvoorbeeld de Friese woordenboeken. We werken veel samen met werkgroepen die bestaan uit mensen met interesse voor een thema binnen de frisistiek. Daarnaast is het Mercator Europees Kenniscentrum een belangrijke tak van onze Fryske Akademy. Mercator houdt zich op Europees niveau bezig met meertaligheid, minderheidstalen op scholen en taalbeleid en geeft daar advies over.”

Belangrijk uitgangspunt

Elke vijf jaar maken het Rijk en de provincie Fryslân de bestuursafspraak Friese taal en cultuur. Die vloeit voort uit het Europese verdrag voor minderheidstalen. Daarin staan de ambities en verantwoordelijkheden. Dat gaat ook over de positie en rol van de Fryske Akademy. “Dat is elke vijf jaar voor ons een belangrijk moment. We zijn een zelfstandige stichting met een eigen beleidsplan en onderzoeksagenda, maar natuurlijk zijn de bestuursafspraken wel een belangrijk uitgangspunt en dragen we daarmee bij aan de provinciale beleidsdoelen,” zegt Nelleke daarover.

“Wij moeten onze deuren en ramen veel meer openzetten.”

Nadenken over rol en functie

Een aantal jaren geleden verkeerde de Fryske Akademy in zwaar weer. Een verandering in structuur en aanpak was hard nodig. Een moeilijke, maar leerzame tijd, volgens Nelleke. “We denken daardoor voortdurend na over onze rol en functie. Dat gaat om zaken als governance, beleid en financiën, maar vooral over: wat doen we, waar zijn we van en hoe vertellen we dat aan anderen. Het is heel fijn om te weten dat we een grote achterban hebben in Friesland. Tegelijkertijd moeten we blijven voldoen aan de verwachtingen van de wetenschappelijke wereld. Daar zit soms spanning op. Ons werk is misschien niet altijd makkelijk uit te leggen, maar we moeten onze deuren en ramen veel meer openzetten en er wel over vertellen. Iedereen is welkom om langs te komen..”

Een bijzonder werkbezoek

Die oproep liet koning Willem-Alexander in elk geval niet aan zich voorbijgaan. Op uitnodiging van Provincie Fryslân bracht hij op 16 oktober 2024 een werkbezoek aan de Fryske Akademy, de Afûk en Tresoar. “Onlangs zijn er nieuwe bestuursafspraken gemaakt en er is veel aandacht voor de frisistiek. Bovendien vierden we in 2023 ons 85-jarig bestaan. Het was bijzonder om de koning over ons werk te vertellen en het belang ervan”, vertelt Nelleke.

Over Van der Veen & Kromhout

Nelleke: “Reint van Dijk en zijn collega’s zijn sinds 2019 voor onze vaste samenwerkingspartners. Ze doen de jaarlijkse accountantscontrole, maar zijn op andere momenten ook van grote waarde. Ze begrijpen hoe het bij ons werkt en waar we tegen aanlopen. We kunnen bij hen terecht met al onze vragen. En het allermooist: alle overleggen doen we gewoon in het Fries.”

Frysker.nl: digitaal Fries woordenboek en vertaalhulp

De Fryske Akademy ontwikkelde Frysker.nl, in samenwerking met andere partijen. Daar kunt u niet alleen woorden opzoeken, maar ook teksten laten checken of naar het Fries laten vertalen. En alvast een tip voor volgend jaar: voor Sinterklaasgedichten is er een Fries rijmwoordenboek. Wilt u meer weten over de Fryske Akademy? Kom langs of neem een kijkje op www.fryske-akademy.nl.